

Наукoвi перспективи
Видавничa група

Ho, Ho
Ho! **Happy
New Year!**

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

***Svazek XXXIX mezinárodní
kolektivní monografie***

**Česká republika
2024**

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)
Institut vzdělávání Ázerbájdžánské republiky (Baku, Ázerbájdžán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné správě“ (Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2024

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of Sciences (Baku, Azerbaijan)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization "Association of Scientists of Ukraine" (Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

39- th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2024

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

<https://doi.org/10.52058/39-2024>

UDC 001.32: 1/3] (477) (02)

C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Zápis č. 86/2024 ze dne 8. leden 2024)

*Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávači
Google Scholar*

Recenzenti:

- Karel Nedbálek** - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Humeir Huseyn Akhmedov - doctor of pedagogical sciences, professor (Baku, Azerbaijan);
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen
Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Dina Dashevská - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: XXXIX. Díl mezinárodní kolektivní monografie /
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický
Institut s.r.o., 2024. str. 608

Svazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a
rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy;
provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní
rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024
© Publishing Group „Vědecká perspektiva“, 2024
© autoři článků, 2024

OBSAH

PŘEDMLUVA

ODDÍL 1.

VEŘEJNÁ SPRÁVA.....11

§1.1 ПІДСУМКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ У 2023 РОЦІ (Романенко Є.О., Збройні Сили України, Жукова І.В., Видавнича група «Наукові перспективи»).....11

§1.2 КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (Андрющенко К.А., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Шалько М.Н., Класичний приватний університет).....24

§1.3 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБОЮ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ (Кризина Н.П., Навчально-Науковий медичний інститут Київського міжнародного університету, Суханова Я.А., Навчально-Науковий медичний інститут Київського міжнародного університету, Кризина О.В., Навчально-Науковий медичний інститут Київського міжнародного університету).....34

§1.4 УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВ'ЯЗАННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (Курносенко Л.В., Національний університет «Одеська політехніка»).....43

ODDÍL 2.

PEDAGOGIKA, VÝCHOVA, FILOZOFIE, FILOLOGIE.....58

§2.1 METHODOLOGY OF ESTIMATION OF TECHNICAL AND PHYSICAL PREPARATION OF SPORTSMEN WITH THE USE OF MODERN INFORMATIVELY-COMPUTER TECHNOLOGIES (Koryahin V., Lviv Polytechnic National University).....58

- §2.2 SPECIFICITY AND CONTENT OF PERSONALITY MOTIVATION FOR PHYSICAL EDUCATION (Protsenko A., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Kotova O., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Tsybulska V., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Oliinyk I., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Sukhanova H., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Kyriienko O., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University, Nepsha O., Bogdan Khmelnsky Melitopol State Pedagogical University).....81*
- §2.3 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ (Вербовенко О.П., Збройні Сили України, Романенко Є.О., Збройні Сили України, Кириленко В. А., Збройні Сили України).....97*
- §2.4 НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – НЕВІДЄМНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Малишев В.В., Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний Європейський Університет», Коваленко В.В., Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний Європейський Університет», Габ А.І.,Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний Європейський Університет», Гайова Л.В., Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний Європейський Університет», Михайлюк М.М., Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний Європейський Університет»).....110*
- §2.5 ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТАХ НІМЕЧЧИНИ (Опушко Н.Р., Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Кириченко Д.О., Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського).....125*
- §2.6 ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Севастьянова М.С., Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського).....140*

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

ODDÍL 3.

EKONOMIKA A ŘÍZENÍ PODNIKU.....151

§3.1 THE INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS OF ORGANIZATION THEORY AND ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT (Marynovych V., "KROK" University).....151

§3.2 СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗВО, ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ (Поліщук Н.М., Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини).....163

§3.3 ДІДЖИТАЛІЗАЦЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА МЕХАНІЗМ (Фединець Н.І., Львівський торговельно-економічний університет).....176

ODDÍL 4.

NÁRODNÍ BEZPEČNOST.....193

§4.1 ДИСКУРС В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ЩОДО ПРОТИДІ РОСІЙСЬКІЙ ПОВНОМАСШТАБНІЙ АГРЕСІ (Романенко Є.О., Збройні Сили України, Гурковський В.І., Збройні Сили України).....193

ODDÍL 5.

PRÁVNÍ VĚDY.....204

§5.1 ДИНАМІКА ЗОВНІШНІХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНЦІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЇХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ІНТЕГРАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ (Матвійчук М.А., Національний університет «Острозька академія», Маринчук А.А., Національний університет «Острозька академія»).....204

§5.2 ВПЛИВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ НА ВЛАСНІСТЬ ТА ПРАВА ВЛАСНИКІВ: ЗАХИСТ ПРАВОВИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН НА ОКУПОВАНИХ ТА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ (Резворович К.Р., Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ).....220

**ODDÍL 6.
HISTORICKÉ VĚDY.....234**

§6.1 ПОСАДА ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРА ЯК ВЛАДНА ІНСТИТУЦІЯ В ПРАВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ XVIII – НА ПОЧАТКУ XIX СТ. (Ткачук А.П., Волинський національний університет імені Лесі Українки).....234

**ODDÍL 7.
LÉKAŘSKÉ VĚDY.....246**

§7.1 SCIENTIFIC APPROACHES TO THE IMPLEMENTATION OF A COMPLEX HYGIENIC ASSESSMENT OF PSYCHOPHYSIOLOGICAL ADAPTATION OF MODERN PUPILS AND STUDENTS (Serheta I.V., National Pirogov Memorial Medical University).....246

§7.2 ГІГІЄНИЧНА ОЦІНКА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ (Полька Н.С., Національна академія медичних наук України, Гаркавий С.І., Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця, Хоменко І.М., НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Івахно О.П., НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Белов О.О., Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова).....257

§7.3 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДТЕЙ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ В ГІРСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ЗОНІ, СТОМАТОЛОГІЧНОЮ МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ТА РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (Слабкий Г.О., Ужгородський національний університет, Пішковці А.-М. М., Ужгородський національний університет, Пішковці В.М., Ужгородський національний університет, Валовін Н.І., «Клініка сучасної стоматології BIMaDent).....278

**ODDÍL 8.
MEZINÁRODNÍ EKONOMIE.....293**

§8.1 ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОСНОВНИХ ГАЛУЗЕЙ МАШИНОБУДУВАННЯ (Можайкіна Н.В., Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Островський І.А., Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова).....293

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

ODDÍL 9. PSYCHOLOGICKÉ VĚDY.....325

§9.1 ФІЗИЧНИЙ АКТ, ЯК СПОСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ
БАЖАННЯ БУТИ (Білозор А.Ю., Міжнародна Асоціація
Психосоматики та тілесної Терапії).....325

§9.2 ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАДІЙНОСТІ ОСОБИ-
СТОСТІ ТА ЇЇ РОЗВИТОК У ПІДПРИЄМЦІВ (Лантух І.В.,
Харківський інститут Приватного акціонерного товариства
„Вищий навчальний заклад „Міжрегіональна Академія
управління персоналом”, Гульбс О.А., Уманський державний
педагогічний університет ім. Павла Тичини, Діхтяренко С.Ю.,
Уманський державний педагогічний університет ім. П.Г. Тичини,
Тишакова Л.Т., ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»).....355

§9.3 МЕТОДОЛОГІЧНЕ І ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУ-
ВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ОСОБИСТОСТІ (Савчин М.В., Дрогобицький державний
педагогічний університету імені Івана Франка).....416

ODDÍL 10. ZEMĚPIS.....431

§10.1 ФАКТОРИ ҐРУНТОУТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ
ОБЛАСТІ (Гришко С.В., Мелітопольський державний
педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
Левада О.М., Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, Прохорова Л.А.,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького, Непша О.В., старший викладач
кафедри географії та туризму, Мелітопольський державний
педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
Зав'ялова Т.В., Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького).....431

ODDÍL 11. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE.....441

§11.1 NFT AS A NEW METHOD OF DATA MANAGEMENT
(Krestyanpol L., Lesya Ukrainka Volyn National University).....441

ODDÍL 12. KULTURA A UMĚNÍ.....458

§12.1 МИСТЕЦТВО ВИМПРЮВАННЯ У ВІЗУАЛЬНІЙ КУЛЬТУРІ: *ЕВОЛЮЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ* (Хримова-Баранова О.Л., Черкаський державний технологічний університет)458

ODDÍL 13. POLITOLOGIE.....488

§13.1 ГЕНДЕРНА ПОЛІТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ (Клячин А.К., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Марфобудінова Л.І., ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»).....488

§13.2 ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ (Лясота А.С., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара).....511

§13.3 ІМДЖЕВА ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ: АНТИКРИЗОВІ ВИМІРИ БАЛКАНСЬКИХ КРАЇН (Ставченко С.В., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Худик Г.О., Міжнародний благодійний «ФОНД ЗАХИСТ МАЙБУТНЬОГО»).....544

§13.4 ПУБЛІЧНІ ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ (Третяк О.А., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Мироненко Т.О., Міжнародний благодійний «ФОНД ЗАХИСТ МАЙБУТНЬОГО»).....573

ODDÍL 14. TECHNICKÉ VĚDY.....597

§14.1 РОЗРАХУНОК БІЧНОГО ТИСКУ ҐРУНТУ НА ГІДРОТЕХНІЧНУ СПОРУДУ ТА ЙОГО СТІЙКОСТІ НА КАМ'ЯНОМУ ПОСТЕЛІ (Карпюк І.А., Одеська державна академія будівництва та архітектури).....597

§2.3 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ (Вербовенко О.П., Збройні Сили України, Романенко Є.О., Збройні Сили України, Кириленко В.А., Збройні Сили України)

Вступ. Реалізація стратегічного курсу України на інтеграцію в євроатлантичний безпековий простір та набуття членства в НАТО, сучасний етап розвитку Збройних Сил України, необхідність забезпечення їх та інших складових сил оборони вмотивованим, професійним і освіченим особовим складом потребують формування єдиних поглядів щодо розвитку військової освіти, регулювання процесів, цілей та її спроможностей, тобто визначення політики Міністерства оборони України у сфері військової освіти [1].

Отриманий силами оборони України під час ведення війни з так званою російською федерацією досвід, виявляє потребу щодо негайних суттєвих змін у сфері військової освіти, забезпечення безперервного професійного розвитку військових фахівців упродовж військової кар'єри (службової діяльності) для набуття оперативних (бойових, спеціальних) спроможностей виконувати завдання оборонного планування, застосування Збройних Сил України, спільних дій у складі об'єднаних органів військового управління, а також їх сумісності з підрозділами збройних сил держав-членів НАТО для виконання спільних бойових завдань [2].

Виклад основного матеріалу. В умовах широкомасштабної війни у зв'язку з активним переходом на експлуатацію закордонних зразків озброєння та військової техніки військовослужбовці Збройних Сил України мають бути широко обізнаними з функціоналом цієї техніки, демонструвати відповідний рівень володіння іноземними мовами, щоб за можливості швидко оволодіти навичками застосування іноземних зразків ОВТ, необхідно також

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

продовжувати ґрунтовно та якісно готувати резерв військових фахівців з належним багажем знань і компетентностей.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України та введенням Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні” (зі змінами) правового режиму воєнного стану, збільшилась інтенсивність та кількість заходів підготовки особового складу ЗСУ, які проводяться на території країн-партнерів в рамках міжнародного співробітництва.

Крім зазначеного, набуття чинності змін до профільного законодавства дало змогу легітимізувати функціонування нової складової багаторівневої системи військової освіти - професійної військової освіти (L-курси) [3]. Після двох років апробації в межах пілотного проєкту, у 2023 році зазначена система запрацювала на повну потужність.

Професійна військова освіта - нова складова системи військової освіти, яка функціонує шляхом запровадження багаторівневої системи L-курсів для офіцерського складу та тих, хто бажає долучитися до офіцерського корпусу. На L-курсах здійснюється підготовка мотивованих та відповідальних офіцерів-лідерів з розвиненим прагненням навчатися та кар'єрно зростати, обізнаних у процедурах прийняття військових рішень та планування операцій за стандартами НАТО, власним баченням вирішення завдань і широким спектром знань: від фундаментальних до професійно-спеціальних. Так, наприклад, курс офіцерів об'єднаних штабів оперативного рівня (L-3), має прикладну орієнтацію з професійним акцентом на формування компетентностей, необхідних для вирішення актуальних проблем військового управління у сфері оборони на оперативному рівні. Особливістю зазначеного курсу є набуття та поглиблення теоретичних знань з питань виконання обов'язків на посадах оперативного рівня в структурах сектору безпеки і оборони.

Кабінет Міністрів Постановою від 30 грудня 2022р. № 1490 затвердив Концепцію трансформації системи військової освіти, що окреслює наявну проблематику, основні завдання і структуру системи військової освіти, передбачає реалізацію вичерпного переліку завдань і заходів на період до 2032 року та моніторинг їх виконання [4].

В Концепції вказується, що наявна система військової освіти не повною мірою забезпечує безперервний професійний розвиток військових фахівців упродовж військової кар'єри, набуття ними нових компетентностей, які дають змогу належно виконувати завдання оборонного планування, сумісного застосування ЗСУ та інших складових сил оборони, здійснювати спільні дії у складі об'єднаних органів військового управління, у тому числі разом з відповідними структурами держав - членів НАТО.

До основних причин виникнення зазначеної проблеми належать:

- використання застарілих підходів та принципів під час формування структури та змісту військової освіти, недосконалий процес прогнозування її розвитку;

- відсутність ефективної багаторівневої системи професійної військової освіти, що забезпечує набуття фахових компетентностей для виконання службових (бойових) функцій відповідно до стандартів НАТО та досвіду ведення бойових дій Збройними Силами України та іншими складовими силами оборони у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації;

- відсутність взаємосумісності структури військової освіти в складових силах оборони із структурами та організацією військової освіти держав - членів НАТО;

- відсутність міжвідомчої координації під час підготовки військових фахівців у складових сил оборони, централізованої підготовки офіцерського складу оперативного та стратегічного рівня військової освіти;

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

- неповна відповідність змісту військової освіти сучасному досвіду бойової та оперативної підготовки військ (сил), їх застосуванню у війнах, локальних конфліктах, антитерористичних і міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки стандартам держав - членів НАТО;

- неінтегрованість системи військової освіти із системою управління кар'єрою;

- повільне впровадження сучасних інформаційних, інформаційно-комунікаційних, інтерактивних, особистісно-орієнтованих освітніх технологій і технологій дистанційного навчання, зокрема в рамках виконання Програми НАТО "Удосконалення військової освіти" (DEEP);

- недостатній рівень підготовки науково-педагогічних (педагогічних) працівників та інструкторів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти (далі - військові навчальні заклади) та навчальних частин (центрів) для викладання за освітніми програмами відповідно до потреб інтеграції в НАТО;

- недосконалість організаційно-штатної структури військових навчальних закладів, навчальних частин (центрів) та її невідповідність динаміці розвитку ЗСУ та інших складових сил оборони;

- недосконала система вивчення іноземних мов військово-службовцями, що не забезпечує достатній рівень володіння іноземними мовами для ефективної участі в заходах міжнародного оборонного співробітництва, міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, впровадження стандартів та процедур НАТО;

- недієва система відповідальності стейкхолдерів, військових навчальних закладів за якість підготовки військових фахівців, реалізацію законодавчо закріплених вимог щодо внутрішнього та зовнішнього забезпечення і гарантування якості освіти та освітньої діяльності;

- недостатне забезпечення освітнього процесу новими, сучасними зразками озброєння і військової техніки, тренажерами, навчально-тренувальними системами, комплексами, лабораторіями, центрами моделювання тощо;

- недостатній рівень співпраці між українськими військовими навчальними закладами та військовими навчальними закладами держав - членів НАТО.

В умовах ведення війни, набутий досвід, наявні виклики та потенційні загрози, стратегічний курс на приєднання до безпекових структур європейської спільноти спонукають до переосмислення та вдосконалення існуючих підходів вивчення військового лідерства в системі військової освіти та підготовки військовослужбовців Збройних Сил України та їх подальшого розвитку. Адже саме військове лідерство є одним з ключових компонентів забезпечення професійної діяльності військовослужбовців різних категорій та органів військового управління під час виконання завдань щодо захисту держави, здійснює визначальний вплив на цінності, традиції, вмотивованість, професійність, дисципліну та взаємодію в усіх військових колективах, стимулює позитивні зміни й наближає перемогу

Стратегія розвитку військового лідерства у Збройних Силах України. Затверджена наказом Головнокомандувача ЗСУ від 17.11.2023р., містить оцінку безпекового середовища, виклики, стратегічне бачення (візію, місію), цілі, завдання, напрями та засоби її реалізації для розвитку військових лідерів усіх категорій [5].

Базова основа обороноздатності держави не може ефективно створюватися та розвиватися без стратегічного бачення та використання лідерського потенціалу військових керівників інституцій сектору безпеки і оборони усіх рівнів. У цьому контексті найважливішим фактором забезпечення незалежності та територіальної цілісності держави залишається військова освіта та підготовка майбутніх військових лідерів

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Связек XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

всіх рівнів військового управління – найкращих і вмотивованих військовослужбовців, що передбачає їх залучення до безперервного тренування, професійно-орієнтованого навчання, самоосвіти та отримання досвіду впродовж всієї кар'єри.

Аналізуючи підготовку військовослужбовців Збройних Сил України можна виділити виклики, які негативно впливають на розвиток військового лідерства у Збройних Силах України, а саме:

- не уніфіковано та не синхронізовано системи підготовки та освіти військових лідерів, що в свою чергу не дає змоги в повній мірі вибудувати єдині підходи до бачення послідовної, циклічної програми підготовки військових лідерів офіцерського та сержантського складу, зокрема: тактичний рівень освіти та підготовки здобувається у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, навчальних військових частинах (центрах) Збройних Сил України, а оперативний та стратегічний рівні осіб офіцерського складу та підвищений, вищих осіб сержантського і старшинського складу - Національному університеті оборони України;

- недостатньо імплементовано Концепцію “командної групи”, визначеної у NATO Non-Commissioned Officer (NCO) Bi-Strategic Command Strategy and Recommended NCO Guidelines, в ході навчання військовослужбовців на всіх рівнях підготовки офіцерського та сержантського і старшинського складу;

- недостатня практична готовність випускників вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти та навчальних військових частин (центрів) до виконання обов'язків за призначенням, невідповідність змісту освіти військових фахівців сучасним потребам військ, необхідність формування нових професійних компетентностей

з метою вдосконалення професійного рівня військових фахівців, набуття ними фахових компетентностей, що забезпечують виконання службових (бойових) функцій;

- рівень підготовленості науково-педагогічних (педагогічних) працівників та інструкторів у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти, навчальних військових частинах (центрах) Збройних Сил України щодо реалізації освітньо-професійних програм та програм підготовки за тематикою військового лідерства є недостатнім;

- методична система проведення навчальних занять у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти, навчальних військових частинах (центрах) Збройних Сил України успадкувала традиції радянської школи, яка зорієнтована на формування особистості виконавця а не лідера;

- освітні програми у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти, навчальних військових частинах (центрах) Збройних Сил України з питань військового лідерства не уніфіковані та за результатами підготовки містять здобуття різних компетентностей військовослужбовців;

- недостатній рівень впровадження в освітній процес досвіду військового лідерства та описів героїчних вчинків військовослужбовців, у тому числі в роботу в командних групах офіцерів та сержантів (лідерів підрозділу);

- відсутність системи оцінювання та рейтингування військовослужбовців в ході підготовки та здобуття військової освіти з метою мотивації та спонукання їх до якісного отримання знань.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

Нові вимоги, підходи та завдання щодо підготовки військових фахівців, які визначено в Концепції, створили передумови для виникнення проблем та невідповідностей у низці питань регулювання відносин між стейкхолдерами освітнього процесу, зокрема необхідності:

- уточнення змісту професійних стандартів за всіма рівнями військової освіти з урахуванням досвіду ведення бойових дій, зміни принципів та способів ведення збройної боротьби, вивчення питань досягнення взаємосумісності підрозділів Збройних Сил України та інших складових сил оборони з підрозділами збройних сил держав-членів НАТО;

- перегляду підходів до підготовки офіцерів запасу у закладах вищої освіти у зв'язку з браком сучасного досвіду бойових дій у викладачів, низьким рівнем матеріально-технічної бази освітнього процесу, викладанням застарілих процесів планування та прийняття військових рішень;

- удосконалення підходів та процедур залучення до військової служби та здобуття військової освіти цивільних осіб з вищою (фаховою передвищою, професійно-технічною) освітою за галузями знань та спеціальностями, спорідненими із військово-обліковими спеціальностями;

- належного розвитку академічної мобільності науково-педагогічних працівників, розширення практики запрошення провідних фахівців, у тому числі закордонних, для проведення занять;

- упорядкування координації відносин між Міністерством оборони України, Збройними Силами України та іншими державними органами управління сектору безпеки і оборони з питань підготовки військових фахівців;

- формування нової системи менеджменту якості військової освіти для ефективного впровадження багаторівневої підготовки сержантського (старшинського) складу та професійної військової освіти офіцерського складу;

- скорочення надмірно великого переліку цивільних галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка військових фахівців задля суттєвого зменшення навантаження на інфраструктуру військових навчальних закладів, а також видатків на утримання постійного складу та акредитацію освітніх програм, визначення доцільності підготовки військових фахівців за малочисельними спеціальностями та залучення фахівців з цивільного сектору для проходження служби у Збройних Силах України;

- усунення дублювання споріднених спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка військових фахівців у різних військових навчальних закладах;

- удосконалення підходів та процедур щодо матеріально-технічного забезпечення військових навчальних закладів органами військового управління, яким вони підпорядковані, та замовниками на підготовку військових фахівців.

12 грудня 2023 року Міністр оборони України затвердив Стратегію менеджменту системи військової освіти [6]. Метою Стратегії менеджменту системи військової освіти є удосконалення процесів управління військовими навчальними закладами шляхом формування нової парадигми та впровадження сучасних процесів менеджменту в системі військової освіти для ефективного управління людськими та матеріальними ресурсами, надання якісних освітніх послуг зі здобуття військової освіти та забезпечення набуття здобувачами військової освіти нових освітніх та професійних компетентностей.

Цілями Стратегії є:

1. Процеси планування та розподілу сфер відповідальності за виконання завдань та функцій на шляху реалізації Концепції трансформації системи військової освіти приведені у відповідність зі структурою системи менеджменту.

2. Органи військового управління, у підпорядкуванні яких є військові навчальні заклади, спроможні виконувати завдання менеджменту системи військової освіти.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

3. Структуру військової освіти приведено у відповідність з етапами побудови службової кар'єри, реалізовано принцип "освіта упродовж військової кар'єри", створені умови для формування нового стилю військового лідерства.

4. Створено підсистему контролю якості військової освіти та координації учасників освітнього процесу з питань забезпечення його якості.

Основними принципами менеджменту системи військової освіти визначено:

1. Принцип єдності (Mission Command), який полягає у централізації планування з чітким розподілом повноважень для досягнення кінцевої мети.

2. Принцип транспарентності - лаконічний, чіткий, зрозумілий та прозорий управлінський процес з мінімізацією дублювання функцій, спрямований на виконання лише необхідних завдань та відкрите і зрозуміле керівництво, коли інформація доступна всім заінтересованим сторонам.

3. Принцип безперервного вдосконалення - постійне та циклічне покращення процесів, продуктів та послуг, що зумовлює розвиток системи забезпечення якості освіти.

4. Принцип ефективності полягає в оптимальному використанні наявних людських та матеріальних ресурсів для досягнення найякіснішої підготовки військових фахівців.

Досягнення цілей Стратегії забезпечуватиметься виконанням таких завдань:

1. Розроблення та ухвалення стандартних операційних процедур (SOP) для планування та формування кваліфікаційних вимог і професійних стандартів підготовки військових фахівців.

2. Уточнення переліку спеціальностей (спеціалізацій) підготовки та переліку замовників (співзамовників) на підготовку військових фахівців у системі військової освіти.

3. Визначення повноважень органів військового управління, які є замовниками та співзамовниками на підготовку військових фахівців у системі військової освіти.

4. Розроблення вимог, завдань та функції органів військового управління, у підпорядкуванні яких перебувають військові навчальні заклади.

5. Розроблення вимог, завдань та функції органів військового управління, які є замовниками та співзамовниками на підготовку військових фахівців.

6. Внесення змін до положень та штатів органів військового управління, створення вертикалі менеджменту системи військової освіти.

7. Розроблення нових (додаткових) вимог до вступників та правил прийому до військових навчальних закладів на всіх рівнях військової освіти та підготовки.

8. Розроблення нових освітніх програм системи військової освіти, спрямованих на набуття нових професійних компетентностей та формування нового стилю військового лідерства.

9. Розмежування повноважень між стейкхолдерами для забезпечення координації менеджменту якості військової освіти.

10. Створення структурних підрозділів контролю якості освіти в органах військового управління та військових навчальних закладах.

11. Створення системи забезпечення якості вищої та фахової передвищої освіти на національних засадах якості та професійної військової освіти за вимогами стандарту НАТО Ві-SCD 075-007 “Освіта та індивідуальна підготовка” [6].

Стратегія менеджменту системи військової освіти створює також правове підґрунтя для упорядкування й розмежування зон відповідальності Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України та

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Spazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

військових вишів. Це дозволить зробити систему управління більш функціональною, а також відкриє шлях західній моделі лідерства. Активну участь у розробці стратегії брали партнери з держав-членів НАТО.

Висновки. Підготовка військових кадрів для сил оборони здійснюється в умовах ведення війни з російською федерацією в системі військової освіти, яка з одного боку, є складником системи освіти держави, з іншого – перебуває на шляху професіоналізації, приведення її структури і змісту до стандартів, підходів та принципів, що впроваджені у країнах – членах НАТО. В зв'язку з цим розвиток системи військової освіти передбачає системні зміни. За останні роки Кабінетом міністрів України, Міністерством оборони та Генеральним штабом ЗСУ прийнято ряд рішень, які дали змогу сформувати загальне бачення процесів на всіх рівнях управління системою військової освіти, об'єктивно їх оцінювати та коригувати, а також створювати умови для синхронізації дій і концентрації ресурсів різних суб'єктів освітньої діяльності. Зміни також відбулися у формуванні правового підґрунтя для упорядкування й розмежування зон відповідальності Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України та військових вишів. Це дозволить зробити систему управління більш функціональною, а також відкриє шлях західній моделі лідерства.

Разом із тим існує потреба у дерегуляції державного управління системою військової освіти, що виявляє об'єктивну потребу в розробці інструментальних засобів, використання яких надає можливість удосконалити механізм державного регулювання військової освіти Збройних Сил України в умовах загострення воєнно-політичної обстановки. Запропоновану дерегуляцію пропонується реалізовувати на засадах прогнозування потреб в вмотивованих, професійних і освічених військовослужбовцях для участі у заходах протидії (нейтра-

лізації) виявлених (прогнозованих) загроз національній безпеці України воєнного характеру.

Список використаних джерел:

1. Політика Міністерства оборони у сфері військової освіти: затверджена Міністром оборони України 15 грудня 2021 року.

2. Романенко Є.О. Військовослужбовці мають навчатися впродовж усієї служби й так підвищувати власну кваліфікацію// *Moderní aspekty vědy: XXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. - str. 159-172*

3. Про організацію підготовки офіцерського, сержантського і старшинського складу в закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти: наказ Міністерства оборони України від 05.07.2022 р. № 175

4. Концепція трансформації системи військової освіти: Постанова Кабінету міністрів від 30 грудня 2022р. № 1490

5. Стратегія розвитку військового лідерства у Збройних Силах України: затверджена Наказом Головнокомандувача ЗСУ від 17.11.2023р №325

6. Стратегія менеджменту системи військової освіти: затверджена Міністром оборони України 12 грудня 2023 року

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XXXIX mezinárodní kolektivní monografie

Podepsáno k tisku 10. leden 2024
Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk
Headset Times New Roman.
Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.